

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ι. ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛ. ΕΙΣΟΔ/ΤΟΣ (Δ12)

ΤΜΗΜΑΤΑ: Α' - Β'

2) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΛΩΝ & ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α'

ΙΙ. ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΑ Α' - Β'

Αθήνα, 5 Μαρτίου 2003
Αριθ. Πρωτ:1021577/10206/Β0012

ΠΟΛ.1038

Ταχ. Δ/ση: Καρ. Σερβίας 10

Ταχ. Κώδ.: 101 84 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες:

Τηλέφωνο: 210 – 3375314 – 18, 311 - 312

210 – 3253757, 3253772

210 – 3375206, 3375063

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

ΘΕΜΑ: Ερμηνεία των διατάξεων του ν. 3091/2002.

Ο ν.3091/2002 «Απλουστεύσεις και βελτιώσεις στη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ.330Α/24.12.2002) σας έχει σταλεί από 13-1-2003 με την 1003054/21/Α0013/13-1-2003 διαταγή και περαιτέρω, σας παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 1, 2, 3, 4, 5 (παρ.1 έως και 6, 8 και 9), 6, 7, 8, 9, 19 (παρ. 17 έως και 20), 20, 21 (παρ. 1), 22 (παρ. 2,3,5 και 6), 24, 25 (παρ. 3), 28 και 29.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 1

Φορολογική κλίμακα – Μειώσεις φόρου

1. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού, αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 9 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρο πρώτο ν. 2238/1994) και προστέθηκαν παράγραφοι 3 και 4.

Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 9 αντικαθίσταται η κλίμακα φορολογίας εισοδήματος από δύο νέες κλίμακες, μία για τους μισθωτούς και συνταξιούχους και μία για τους υπόλοιπους φορολογούμενους.

Οι νέες κλίμακες έχουν ως εξής:

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολ. συντελεστής % (ευρώ)	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
10.000	0	0	10.000	0
3.400	15	510	13.400	510
10.000	30	3.000	23.400	3.510
Υπερβάλλον	40			

(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολ. συντελεστής % (ευρώ)	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
8.400	0	0	8.400	0
5.000	15	750	13.400	750
10.000	30	3.000	23.400	3.750
Υπερβάλλον	40			

Στις κλίμακες αυτές έχουν περιοριστεί τα κλιμάκια από πέντε σε τέσσερα, δηλαδή έχει απαλειφθεί το δεύτερο κλιμάκιο της προϊσχύσασας κλίμακας που είχε συντελεστή 5%. Επίσης έχει αυξηθεί το πρώτο κλιμάκιο, από 7.400 ευρώ σε 8.400 ευρώ στην κλίμακα των μη μισθωτών και σε 10.000 ευρώ στην κλίμακα των μισθωτών. Η διαφορά στα αφορολόγητα ποσά εισοδήματος των δύο κλιμάκων είναι 1.600 ευρώ (10.000 – 8.400).

2. Εάν ο φορολογούμενος έχει ετήσιο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες κάτω από 1.600 ευρώ, και έχει βέβαια και εισοδήματα από άλλες πηγές, το αφορολόγητο πρώτο κλιμάκιο της κλίμακας (α) μειώνεται κατά ποσό ίσο με τη διαφορά του ποσού των 1.600 ευρώ και του ποσού εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες και παράλληλα αυξάνεται ισόποσα το ποσό του δεύτερου κλιμακίου.

Για παράδειγμα, εάν ένας φορολογούμενος έχει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 800 ευρώ και από άλλες πηγές 11.000 ευρώ, σύνολο εισοδήματος 11.800 ευρώ, τότε το αφορολόγητο ποσό της κλίμακας των μισθωτών γίνεται: $10.000 - (1.600 - 800) = 9.200$ ευρώ οπότε η κλίμακα μισθωτών διαμορφώνεται ως εξής:

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
9.200	0	0	9.200	0
4.200	15	630	13.400	630
10.000	30	3.000	23.400	3.630
Υπερβάλλον	40			

3. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. προβλέπεται αύξηση του αφορολόγητου πρώτου κλιμακίου εισοδήματος της κλίμακας, κατά 1.000 ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο, κατά 2.000 ευρώ

εάν έχει δύο τέκνα, κατά 10.000 ευρώ εάν έχει τρία τέκνα, κατά 11.000 ευρώ εάν έχει τέσσερα τέκνα, κατά 12.000 ευρώ εάν έχει πέντε τέκνα κ.τ.λ. Δηλαδή το ποσό των 10.000 ευρώ, με το οποίο προσαυξάνεται το πρώτο κλιμάκιο εισοδήματος της φορολογικής κλίμακας όταν ο φορολογούμενος έχει 3 τέκνα, προσαυξάνεται κατά 1.000 ευρώ για κάθε τέκνο πάνω από τα τρία. Καθώς αυξάνεται το πρώτο κλιμάκιο εισοδήματος της κλίμακας μειώνεται αντίστοιχα το δεύτερο κλιμάκιο εισοδήματος ή και τα επόμενα. Για παράδειγμα, εάν ο φορολογούμενος έχει δύο τέκνα, το αφορολόγητο γίνεται 12.000 ευρώ εάν είναι μισθωτός και 10.400 ευρώ εάν δεν είναι μισθωτός, οπότε οι κλίμακες διαμορφώνονται ως εξής:

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (με δύο τέκνα)

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
12.000	0	0	12.000	0
1.400	15	210	13.400	210
10.000	30	3.000	23.400	3.210
Υπερβάλλον	40			

(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ (με δύο τέκνα)

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
10.400	0	0	10.400	0
3.000	15	450	13.400	450
10.000	30	3.000	23.400	3.450
Υπερβάλλον	40			

Εάν ο φορολογούμενος έχει πέντε τέκνα, το αφορολόγητο ποσό γίνεται 22.000 ευρώ εάν είναι μισθωτός και η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (με πέντε τέκνα)

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
22.000	0	0	22.000	0
1.400	30	420	23.400	420
Υπερβάλλον	40			

Αν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα, το αφορολόγητο ποσό που δικαιούται για τα τέκνα μεταφέρεται στον άλλο σύζυγο και αυξάνει το αφορολόγητο ποσό αυτού. Επίσης, εάν ο σύζυγος έχει εισόδημα μέχρι το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, στο οποίο δε συμπεριλαμβάνεται το αφορολόγητο ποσό για τα τέκνα, ολόκληρο το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα μεταφέρεται στον άλλο σύζυγο. Τέλος, εάν το εισόδημα του συζύγου αυτού είναι κατώτερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, στο οποίο όμως συμπεριλαμβάνεται και το αφορολόγητο για τα τέκνα, η διαφορά του αφορολόγητου αυτού ποσού που δεν καλύπτεται από το εισόδημά του και προέρχεται από το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα, μεταφέρεται και αυξάνει το αφορολόγητο του άλλου συζύγου.

π.χ. Έστω ότι ο σύζυγος είναι μισθωτός και έχει 4 τέκνα. Το συνολικό αφορολόγητό του είναι 21.000 ευρώ (10.000 ευρώ το αφορολόγητο της κλίμακας και 11.000 ευρώ για τα τέκνα) Εάν και η σύζυγός του είναι μισθωτός, το δικό της αφορολόγητο είναι 10.000 ευρώ, οπότε το αφορολόγητο ποσό και των δύο συζύγων ανέρχεται σε 31.000 ευρώ. Περαιτέρω:

- α) Εάν ο σύζυγος δεν έχει εισόδημα, ολόκληρο το ποσό των 11.000 ευρώ μεταφέρεται στη σύζυγο.
- β) Εάν έχει εισόδημα 10.000 ευρώ, επίσης ολόκληρο το ποσό των 11.000 ευρώ μεταφέρεται στη σύζυγο.
- γ) Εάν έχει εισόδημα 15.000 ευρώ, μεταφέρεται η διαφορά των 6.000 ευρώ που αφορά τα τέκνα (21.000 – 15.000).

Με τη θέσπιση των ανωτέρω αυξήσεων του αφορολογήτου ποσού οι μειώσεις φόρου για τα τέκνα καταργούνται.

4. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. οι εκπτώσεις από το εισόδημα ορισμένων δαπανών μετατρέπονται σε μειώσεις από το φόρο κατά ένα ποσοστό αυτών των δαπανών.

Συγκεκριμένα το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου μειώνεται ως εξής:

Μείωση φόρου για νοσήλεια

α) Κατά ποσοστό 15% του συνολικού ετήσιου ποσού των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογουμένου και των άλλων προσώπων του άρθρου 7. Ανώτερο ποσό μείωσης του φόρου για νοσήλεια για κάθε φορολογούμενο είναι 6.000 ευρώ. Δηλαδή εάν ο φορολογούμενος δαπανήσει στο έτος 2003 νοσήλεια 50.000 ευρώ, το ποσό της μείωσης φόρου είναι: $50.000 \times 15\% = 7.500$ ευρώ. Επειδή το ποσό αυτό υπερβαίνει το όριο των 6.000 ευρώ, περιορίζεται στο ποσό αυτό. Δηλαδή αντί για μείωση 7.500 ευρώ θα έχει μείωση από το φόρο 6.000 ευρώ. Στην περίπτωση των συζύγων, ο κάθε σύζυγος δικαιούται ανώτερο ποσό μείωσης 6.000 ευρώ. Το ποσό των 6.000 ευρώ μπορεί να καλύπτεται από νοσήλεια του ίδιου του φορολογούμενου, των τέκνων του, της συζύγου του και των άλλων προσώπων του άρθρου 7, καθώς και των προσώπων αυτών που είναι ανάπηρα, που συνοικούν μαζί του και έχουν συνολικό εισόδημα πάνω από 2.500 ευρώ, κατά το ποσό των νοσηλείων που δεν καλύπτεται από το εισόδημά τους.

Η έννοια των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης καθώς και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έκπτωση ποσοστού αυτών από το φόρο που προκύπτει, δεν μεταβάλλονται.

Μείωση φόρου για μισθώματα κύριας κατοικίας και κατοικίας παιδιών που σπουδάζουν.

β) Κατά ποσοστό 15% των εξής δαπανών: αα) Του ετήσιου μισθώματος για κύρια κατοικία του φορολογουμένου και της οικογένειάς του. Όποιος παίρνει στεγαστικό επίδομα δε δικαιούται τη μείωση αυτή. Επίσης, δε δικαιούται τη μείωση ο φορολογούμενος στην περίπτωση που ο ίδιος ή ο σύζυγός του ή τα τέκνα τους έχουν πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξ ολοκλήρου και όχι κατά ένα ποσοστό, σε οικία με επιφάνεια ίση ή μεγαλύτερη από εκείνη της κύριας κατοικίας που είναι μισθωμένη, η οποία βρίσκεται στον ίδιο νομό με αυτή. Διευκρινίζεται ότι η επιφάνεια των βοηθητικών χώρων και τυχόν παραρτημάτων (αποθήκη, χώρος στάθμευσης) του μισθούμενου ακινήτου επιδρούν άμεσα στη διαμόρφωση κρίσης για το αν το μισθούμενο έχει επιφάνεια ίση με την ιδιόκτητη οικία του φορολογουμένου. Δηλαδή,

στην κύρια επιφάνεια της οικοδομής προστίθεται και ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της επιφάνειας των παραπάνω χώρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του Κ.Φ.Ε.

Επίσης, γίνεται δεκτό ότι αν ένας νομός περιλαμβάνει και νησιωτικό τμήμα (Αττική – Τροιζηνία) ή πλείονα νησιά (Σύρος – Τήνος – Άνδρος), δε θεωρείται ότι οι οικίες βρίσκονται στον ίδιο νομό. Εάν ο φορολογούμενος, η σύζυγος ή τα τέκνα έχουν οικία κατά ψιλή κυριότητα ή κατ' επικαρπία ή συγκυριότητα κατά ένα ποσοστό με τρίτα πρόσωπα (εκτός συζύγου και τέκνων) δικαιούται τη μείωση. Επίσης, τη μείωση δικαιούται ο φορολογούμενος εάν ο ίδιος, η σύζυγος ή τα τέκνα τους έχουν κατοικία κατά πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξ ολοκλήρου, σε οικία με επιφάνεια κατώτερη από αυτή που μισθώνεται. Τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση που η οικία ανήκει εξ αιτιαρέτου στο φορολογούμενο και στη σύζυγό του ή στο φορολογούμενο και στα τέκνα τους ή στη σύζυγο και στα τέκνα τους, δηλαδή και σ' αυτή την περίπτωση (που ολοκληρη η οικία ανήκει στην οικογένεια) ο φορολογούμενος δε δικαιούται τη μείωση, αν η οικία είναι μεγαλύτερη από τη μισθωμένη ενώ τη δικαιούται αν είναι μικρότερη από τη μισθωμένη.

Επίσης του ποσού του μισθώματος που καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για ενοικίαση κατοικιών για τα τέκνα του που φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού. Προϋποθέσεις για τη μείωση αυτή είναι τα τέκνα να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, οι κατοικίες που μισθώνονται να βρίσκονται στην πόλη που έχει την έδρα της ή σχολή ή το σχολείο όπου φοιτούν τα τέκνα του και αυτός ή η σύζυγος ή τα τέκνα του να μην έχουν άλλη κατοικία σ' αυτή την πόλη. Η περιοχή της Νομαρχίας Αθηνών, οι Δήμοι Βούλας, Βουλιαγμένης της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, οι Δήμοι Αγίου Ιωάννου Ρέντη, Δραπετσώνας, Κερατσινίου, Κορυδαλλού, Νίκαιας, Πειραιώς, Περάματος της Νομαρχίας Πειραιά, θεωρείται ως μία πόλη.

Επίσης, για τη διενέργεια της μείωσης αυτής είναι απαραίτητο ο φορολογούμενος να αναγράψει στη δήλωση εισοδήματος τον αριθμό φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή. Αν οι εκμισθωτές δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, πρέπει να αναγράφεται στη δήλωση ο αριθμός φορολογικού μητρώου του πληρεξούσιου ή νόμιμου εκπροσώπου τους. Αν ο εκμισθωτής είναι ανήλικος που δεν έχει ΑΦΜ, αναγράφεται ο ΑΦΜ του προσώπου που έχει την επιμέλειά του.

Μείωση φόρου για φροντιστήρια

ββ) Του ποσού που καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κατ' οίκον ιδιαίτερα μαθήματα ή για φροντιστήρια μαθημάτων οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών για τον εαυτό του και για κάθε τέκνο του.

Το ποσό της κάθε δαπάνης, δηλαδή της δαπάνης για ενοίκιο κύριας κατοικίας, της δαπάνης για ενοίκιο τέκνων και της δαπάνης φροντιστηρίων, επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση αυτή, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 10% του αφορολογήτου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας που ισχύει για μισθωτό χωρίς τέκνα, δηλαδή τα 1.000 ευρώ (10.000 x 10%). Κατά συνέπεια, τη μεγαλύτερη μείωση που μπορεί να έχει ο φορολογούμενος για κάθε μία από τις παραπάνω δαπάνες (ενοίκιο πρώτης κατοικίας, ενοίκιο κάθε τέκνου που σπουδάζει και φροντιστηρίων) είναι 150 ευρώ (1.000 x 15%).

Για τον υπολογισμό των ποσών αυτών οι δαπάνες λαμβάνονται ξεχωριστά για το φορολογούμενο και ξεχωριστά για κάθε τέκνο του. Το ποσό της κάθε δαπάνης υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους και μερίζεται μεταξύ τους, ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθένα που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση. Εάν ο φορολογούμενος

υποβάλει συμπληρωματική δήλωση και τροποποιήσει το εισόδημά του, τότε στη νέα εκκαθάριση που θα γίνει, ο μερισμός των δαπανών στους συζύγους θα γίνει με βάση τα εισοδήματα που δηλώθηκαν στην αρχική δήλωση. Επίσης προϋπόθεση για τη μείωση αυτή είναι η δαπάνη να έχει αναγραφεί στην αρχική δήλωση.

Μείωση φόρου για τόκους δανείων για απόκτηση α' κατοικίας.

γ) Κατά ποσοστό 15% του ετήσιου ποσού των δεδουλευμένων τόκων στεγαστικών δανείων ή προκαταβολών που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας για απόκτηση πρώτης κατοικίας και δανείων για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Το ποσοστό της μείωσης υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου ή της προκαταβολής ως 200.000 ευρώ. Επίσης, αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα 120 τ.μ., το ποσό της δαπάνης των τόκων επί της οποίας θα υπολογιστεί η μείωση του φόρου περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας. Η μείωση αυτή θα διενεργείται στους τόκους δανείων που θα συναφθούν και προκαταβολών που ελήφθησαν από 1 Ιανουαρίου 2003 και μετά. Ως ημερομηνία σύναψης λαμβάνεται αυτή της υπογραφής του δανειστικού συμβολαίου και όχι της εκταμίευσης του ποσού του δανείου.

Κατά τα λοιπά, η έννοια των τόκων ενυπόθηκου κτλ. δανείου για απόκτηση πρώτης κατοικίας καθώς και οι προϋποθέσεις για τη διενέργεια της μείωσης του φόρου εισοδήματος του φορολογούμενου κατά ένα ποσοστό αυτών, δε μεταβάλλονται.

Παράδειγμα

Ο φορολογούμενος Χ για την απόκτηση πρώτης κατοικίας 130 τ.μ. στις 10.1.2003 συνάπτει δάνειο με την Τράπεζα «Ω» 220.000 ευρώ. Για το δάνειο αυτό κατέβαλε μέσα στη χρήση 2003 τόκους 12.100 ευρώ (δεδουλευμένοι). Κατά το οικον. έτος 2004 (χρήση 2003) η μείωση του φόρου για τους τόκους του παραπάνω δανείου θα είναι η εξής:

Στο δάνειο μέχρι 200.000 ευρώ αντιστοιχούν οι εξής τόκοι:

$$12.100 \times \frac{200.000}{220.000} = 11.000 \text{ ευρώ}$$

Περαιτέρω, εφόσον η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας είναι 130 τ.μ. θα ληφθούν υπόψη για τη μείωση του φόρου οι τόκοι που αναλογούν στα 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας, ήτοι

$$11.000 \times \frac{120}{130} = 10.154 \text{ ευρώ}$$

Επομένως για τον παραπάνω φορολογούμενο η μείωση του φόρου του θα ανέλθει στο ποσό:

$$10.154 \times 15\% = 1.523 \text{ ευρώ}$$

δ) Κατά ποσοστό 15% των ετήσιων οικογενειακών δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες, στις οποίες υποβάλλεται ο φορολογούμενος, η σύζυγός του και τα τέκνα τους. Το ανώτερο ποσό αυτής της μείωσης και για τους δύο συζύγους είναι 75 ευρώ. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια της μείωσης αυτής είναι ο φορολογούμενος ή η σύζυγός του ή και οι δύο να δηλώνουν στη δήλωσή τους εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις. Εάν μόνο ο ένας σύζυγος αποκτά εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, ολόκληρο το ποσό της μείωσης των 75 ευρώ το δικαιούται αυτός. Αν αποκτούν και οι δύο σύζυγοι εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, το ποσό της

μείωσης μοιράζεται μεταξύ τους ανάλογα με τα εισοδήματά τους που φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτά δηλώθηκαν με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους. Εάν δεν υποβληθεί αρχική εμπρόθεσμη δήλωση, δεν μπορεί να γίνει αυτή η μείωση. Για να γίνει η μείωση αυτή είναι απαραίτητο το ποσό των δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες να αναγράφεται στην αρχική εμπρόθεσμη δήλωση. Τα δικαιολογητικά των δαπανών αυτών δε συνυποβάλλονται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, αλλά φυλάσσονται για τρία έτη από το φορολογούμενο, ώστε να μπορεί να τα επιδείξει όταν του τα ζητήσει η Δ.Ο.Υ.

Κατά τα λοιπά, για το τι αναγνωρίζεται ως οικογενειακές δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες καθώς και τις προϋποθέσεις για την έκπτωση ποσοστού αυτών από το φόρο που προκύπτει, εξακολουθούν να ισχύουν όσα ίσχυαν μέχρι τώρα.

Μείωση φόρου λόγω κατοικίας σε παραμεθόριες περιοχές.

ε) Κατά 30 ευρώ για κάθε τέκνο του φορολογούμενου, ο οποίος αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για 9 τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή.

5. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε, προβλέπεται ότι αν η σύζυγος έχει εισόδημα στο οποίο προκύπτει φόρος, ορισμένες μειώσεις που αφορούν την ίδια και τα δικά της προστατευόμενα μέλη αφαιρούνται από το δικό της φόρο. Οι μειώσεις αυτές είναι της περίπτωσης α' (ιατρικά έξοδα) που αφορούν την ίδια, τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό της περίπτωσης γ' (δεδουλευμένοι τόκοι δανείων για πρώτη κατοικία) που αφορούν την ίδια και της περίπτωσης ε' (μειώσεις για τα τέκνα λόγω παροχής υπηρεσίας ή κατοικίας σε παραμεθόριες περιοχές) που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο και τα χωρίς γάμο τέκνα της.

Σε περίπτωση που υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις των συζύγων λόγω θανάτου του ενός από αυτούς, εάν δεν προκύπτει φόρος στη δήλωση του ενός ή το ποσό του φόρου που προκύπτει είναι μικρότερο από το σύνολο όλων των πιο πάνω μειώσεων του (α' έως ε'), το σύνολο των μειώσεων που δικαιούται ή η διαφορά που προκύπτει μετά την αφαίρεση του φόρου, δε μεταφέρεται στη δήλωση του άλλου συζύγου για να αφαιρεθεί από το φόρο που προκύπτει στο εισόδημα αυτού. Εξαιρέση αποτελεί η μείωση που αφορά έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ίδιου και των προσώπων που συνοικούν μαζί του του άρθρου 7 (περίπτωσης α'), η οποία μπορεί να μεταφερθεί για να αφαιρεθεί από το φόρο του άλλου συζύγου. Σ' αυτή την περίπτωση, πρώτα αφαιρούνται από το φόρο οι μειώσεις των δαπανών των περιπτώσεων β' έως ε' και τελευταία της περίπτωσης α' (ιατρικά έξοδα), ώστε εάν η μείωση ιατρικών εξόδων δεν καλύπτεται από το φόρο, ολόκληρη ή κατά ένα μέρος, να μεταφέρεται στον άλλο σύζυγο και έτσι να ευνοείται αυτός.

Παράδειγμα: Έστω ότι στη δήλωση του ενός συζύγου προκύπτει ποσό φόρου 1.100,00 ευρώ. Οι μειώσεις φόρου είναι:

- Μείωση για ενοίκια, φροντιστήρια	300,00 ευρώ
- " " τόκους	680,00 "
- " " οικογενειακές δαπάνες	50,00 "
- " λόγω κατοικίας σε παραμεθόριες περιοχές	<u>60,00</u> "

Σύνολο μειώσεων δαπανών	1090,00 "
Μείωση φόρου για ιατρικά έξοδα	1500,00 ευρώ
Από το ποσό φόρου πρώτα αφαιρείται το ποσό των μειώσεων των 1090,00 ευρώ.	

$$1100,00 - 1090,00 = 10,00 \text{ ευρώ}$$

Μετά αφαιρείται το ποσό μείωσης των 1500,00 ευρώ

$$10,00 - 1500,00 = - 1490,00 \text{ ευρώ}$$

Το υπόλοιπο ποσό μείωσης ιατρικών εξόδων των 1490,00 ευρώ μεταφέρεται στη δήλωση του άλλου συζύγου για να αφαιρεθεί από το φόρο του.

Στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης των συζύγων, εάν δεν προκύπτει ποσό φόρου για τον ένα σύζυγο ή αν αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το σύνολο των μειώσεων των περιπτώσεων α', β', δ' και ε' εκτός αυτής των τόκων (μείωση περίπτωσης γ'), ολόκληρο το ποσό των μειώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου.

Αν μετά και την τυχόν μεταφορά ποσού μειώσεων από τον ένα σύζυγο στον άλλον, το συνολικό ποσό των μειώσεων του φορολογούμενου είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου του, η διαφορά που προκύπτει δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται.

Μετά την αφαίρεση των μειώσεων φόρου το ποσό του φόρου που προκύπτει αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.

6. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού αντικαθίστανται τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 5 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 5 (πριν παράγραφος 3) του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. παραμένει το καθεστώς της επιβολής συμπληρωματικού φόρου 1,5% στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα με τη διαφορά ότι στην εξαίρεση από αυτόν περιλαμβάνεται όχι μόνο το απαλλασσόμενο ακαθάριστο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας αλλά το απαλλασσόμενο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, διότι με βάση την παράγραφο 2 του άρθρου 2 του νόμου αυτού θεσπίζεται η απαλλαγή πλέον του ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση γενικά. Επίσης, με τις ίδιες διατάξεις προβλέπεται, όπως και πριν, ότι το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, όπως ο φόρος αυτός προκύπτει με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 4 (πριν 1 και 2), κατά περίπτωση.

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 6 (πριν παράγραφος 4) του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. γίνεται νομοτεχνική τακτοποίηση λόγω της αλλαγής στην αρίθμηση των παραγράφων του άρθρου 9 με το νόμο αυτό.

8. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού αντικαθίσταται το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 7 (πριν παράγραφος 5) του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. γίνεται νομοτεχνική προσαρμογή λόγω αλλαγής στην αρίθμηση των παραγράφων του άρθρου 9 με το νόμο αυτό.

9. Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού αντικαθίσταται η παράγραφος 11 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις της παραγράφου 11

(πριν παράγραφος 9) του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. γίνεται νομοτεχνική προσαρμογή λόγω αλλαγής στην αρίθμηση των παραγράφων του άρθρου 9 με το νόμο αυτό.

10. Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού προστίθεται παράγραφος 12 στο άρθρο 9 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις προβλέπεται ότι με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη διενέργεια των μειώσεων των δαπανών του άρθρου αυτού. Επίσης, με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα δικαιολογητικά αναπηρίας. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζεται και κάθε άλλο θέμα που μπορεί να προκύψει για την εφαρμογή αυτού του άρθρου.

11. Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι, όπου μέσα στις διατάξεις του Κ.Φ.Ε., όπως τροποποιείται με το νόμο αυτό, αναφέρεται η κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε., εφαρμόζεται ανάλογα η κλίμακα (α) ή η κλίμακα (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε., όπως οι κλίμακες αυτές τέθηκαν με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού.

12. Οι διατάξεις του άρθρου 1 του νόμου αυτού, σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 αυτού, ισχύουν για δαπάνες ή εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2003 και μετά.

Άρθρο 2 **Μεταφορά ζημίας, απαλλαγές από το φόρο,** **έκπτωση δαπανών**

1. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, αντικαθίσταται το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις, προβλέπεται όπως και πριν, ότι όταν οι εμπορικές επιχειρήσεις (εμπορικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές) και οι γεωργικές, οι οποίες τηρούν Γ' κατηγορίας βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. τα οποία κρίνονται επαρκή και ακριβή, παρουσιάσουν ζημία ύστερα από συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, μπορούν να μεταφέρουν τη ζημία αυτή να συμψηφισθεί ολόκληρη ή κατά το υπόλοιπο αυτής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο θετικό στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές, διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη με την προϋπόθεση βεβαίως ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υποχρέου θα εξακολουθήσουν να τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και για τις εμπορικές επιχειρήσεις που τηρούν ακριβή και επαρκή βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. με τη διαφορά ότι το αρνητικό στοιχείο (ζημία) μεταφέρεται για να συμψηφισθεί διαδοχικώς στα τρία (3) επόμενα οικονομικά έτη.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου σύμφωνα με την περίπτωση β' του άρθρου 30 του νόμου αυτού ισχύουν από 1.1.2003 για διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από την ημερομηνία αυτή και μετά.

2. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις, η απαλλαγή από το φόρο του ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση που προβλεπόταν για την κύρια και την πρώτη δευτερεύουσα κατοικία μέχρι ορισμένη επιφάνεια, επεκτείνεται στο ακαθάριστο

τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση οποιασδήποτε γενικά κατοικίας του φορολογουμένου (κύριας, δευτερεύουσας, εξοχικής κτλ.) και ανεξάρτητα από την επιφάνεια αυτών.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται από 1η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

3. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις ορίζεται, ότι από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται οι τόκοι οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης σε Τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφόσον η κατάθεση δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος Εξωτερικού. Η τροποποίηση έγινε για νομοτεχνικούς και τυπικούς λόγους και δεν επιφέρεται καμία μεταβολή ως προς τα ισχύοντα μέχρι σήμερα, καθόσον και με βάση τις αντικατασταθείσες διατάξεις σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. η απαλλαγή για το εισόδημα από τόκους οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης - αρχικά σε συνάλλαγμα και στη συνέχεια σε νομίσματα μορφής κατάθεσης εκτός ζώνης ΕΥΡΩ - σε τράπεζες ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, περιοριζόταν μόνο στους μόνιμους κατοίκους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, αλλοδαπής.

4. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, αντικαταστάθηκε η περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. Η αντικατάσταση και εδώ των διατάξεων αυτών, οι οποίες αφορούν στο εισόδημα από τόκους εκουσίων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έγιναν για λόγους ίδιους με αυτούς που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο της παρούσας.

5. Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε η περίπτωση ια' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις και δεδομένης πλέον της εισαγωγής του ευρώ ως εθνικού νομίσματος, η απαλλαγή των τόκων των ομολογιακών δανείων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό καταλαμβάνει και τόκους από ομολογιακά δάνεια που εκδίδει η Τράπεζα αυτή σε «ευρώ». Η απαλλαγή αυτή χορηγείται με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. Κατά συνέπεια, δεν απαλλάσσονται της φορολογίας οι υπόψη τόκοι όταν δικαιούχοι αυτών είναι κάτοικοι Ελλάδος.

6. Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού καταργήθηκαν οι περιπτώσεις γ', δ', στ', ζ', ιβ' και ιδ' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. οι οποίες αφορούσαν σε απαλλαγές διαφόρων τόκων από το φόρο εισοδήματος. Η κατάργηση αυτή έγινε για νομοτεχνικούς και τυπικούς λόγους καθόσον οι απαλλαγές αυτές δεν ίσχυαν μετά την επιβολή της αυτοτελούς φορολόγησης επί των τόκων αυτών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε.

Με τις κοινοποιούμενες διατάξεις της ίδιας παραγράφου, οι περιπτώσεις ε', η', θ', ι', ια' (όπως αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με τις αναφερόμενες στην προηγούμενη παράγραφο της παρούσας διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού) και ιγ' της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε., αναριθμούνται σε γ', δ', ε', στ', ζ', η' και θ', αντίστοιχα. Η αναρίθμηση αυτή έγινε για νομοτεχνικούς λόγους λόγω της κατάργησης των πιο πάνω αναφερόμενων περιπτώσεων.

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 2 του νόμου αυτού αυξάνεται από 2.350 ευρώ σε 2.500 ευρώ το όριο του εισοδήματος για τα πρόσωπα της παραγρ. 1 του άρθρου 7 του Κ.Φ.Ε., π.χ. των ανήλικων άγαμων τέκνων του φορολογούμενου κ.τ.λ., με αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία, προκειμένου να θεωρούνται προστατευόμενα μέλη του.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται από 1η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

8. Με τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Κ.Φ.Ε..

Με τις νέες διατάξεις γίνεται νομοτεχνική τακτοποίηση των διατάξεων της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Κ.Φ.Ε., λόγω κατάργησης του φόρου ιδιοκατοίκησης.

9. Με τις διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις διατηρείται η έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου της δαπάνης για ασφάλιστρα ζωής κ.λ.π., με τη διαφορά όμως ότι αλλάζει ο τρόπος έκπτωσης της δαπάνης αυτής.

Έτσι, με τις νέες διατάξεις το ποσό που αφαιρείται από το εισόδημα του φορολογούμενου δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 που ισχύει για μισθωτό χωρίς τέκνα. Δηλαδή το ποσό που εκπίπτει δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.000 ευρώ (10.000 ευρώ X 10% = 1.000 ευρώ).

Το ποσό της δαπάνης που υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, εκπίπτει μόνο εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου, σύμφωνα με την περίπτωση α του άρθρου 30 του νόμου αυτού, ισχύουν για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μετά.

10. Με τις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 2 του νόμου αυτού αντικαθίσταται το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις εκπίπτουν από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου μόνο τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α., Ιερούς Ναούς κ.λ.π. Καταργείται δηλαδή η έκπτωση από το εισόδημα της αξίας των ακινήτων που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στους παραπάνω φορείς που αναφέρονται ρητά στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου, σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού, ισχύουν για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μετά.

11. Με τις διατάξεις της παραγράφου 11 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, προστίθεται εδάφιο στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις τα χρηματικά ποσά των δωρεών ή χορηγιών της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. εκπίπτουν μόνο

εφόσον υπερβαίνουν συνολικά ετησίως τα εκατό (100) ευρώ. Εάν στη δήλωση του εισοδήματός του ο φορολογούμενος αναγράψει συνολικό ποσό για δωρεές και χορηγίες μέχρι 100 ευρώ το ποσό αυτό δε θα αφαιρεθεί από το εισόδημά του. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου, σύμφωνα με την περίπτωση α', του άρθρου 30 του νόμου αυτού, ισχύουν για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1ης Ιανουαρίου 2003 και μετά.

12. Με τις διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, προστίθεται προτελευταίο εδάφιο στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις η περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. ισχύει μόνο για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται, καθώς και προκαταβολές - που χορηγούνται μέχρι 31η Δεκεμβρίου 2002. - Για να ισχύει - δηλαδή το καθεστώς της έκπτωσης των τόκων από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου απαιτείται η σύμβαση του δανείου για απόκτηση πρώτης κατοικίας κ.λ.π. να έχει υπογραφεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002.

13. Με τις διατάξεις των παραγράφων 13 και 14 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, αντικαθίστανται οι παράγραφοι 3 και 5 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. Οι διατάξεις αυτές τροποποιούνται για λόγους νομοτεχνικής τακτοποίησης.

14. Με τις διατάξεις της παραγράφου 15 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, αντικαθίσταται η παράγραφος 8 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. Σύμφωνα με την παράγραφο αυτή με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για την αφαίρεση των ποσών των δαπανών που ορίζονται από το άρθρο αυτό.

15. Με τις διατάξεις της παραγράφου 16 του άρθρου 2 του νέου νόμου καταργήθηκαν οι διατάξεις: 1) των περιπτώσεων γ', στ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. που προέβλεπαν έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου των δαπανών ιατρικής περίθαλψης, των οικογενειακών δαπανών και της δαπάνης αγοράς μεριδίων ημεδαπών μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων, 2) του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. που προέβλεπαν τη μεταφορά της δαπάνης ιατρικής περίθαλψης μεταξύ του εισοδήματος των συζύγων, 3) της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε., που προέβλεπαν τη μεταφορά έκπτωσης των εξόδων ιατρικής περίθαλψης αναπήρων στο εισόδημα του φορολογούμενου με τον οποίο συγκατοικούν και ο οποίος τα καταβάλλει, 4) της παραγράφου 17 του άρθρου 7 του ν.2364/1995, που προέβλεπαν την έκπτωση της δαπάνης αγοράς και εγκατάστασης συσκευών χρήσης φυσικού αερίου, ενόψει της καθιέρωσης έκπτωσης ποσοστού των δαπανών ιατρικής περίθαλψης και οικογενειακών δαπανών από το φόρο και κατάργησης της έκπτωσης αγοράς μετοχικών μεριδίων, αμοιβαίων κεφαλαίων και αγοράς και εγκατάστασης συσκευών χρήσης φυσικού αερίου και 5) της περίπτωσης β' της παραγράφου 8 του άρθρου 1 του ν.2523/1997, που προέβλεπε την εξαίρεση από την επιβολή πρόσθετου φόρου στη συμπληρωματική δήλωση τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση, ενόψει της κατάργησης του φόρου ιδιοκατοίκησης, για λόγους νομοτεχνικής τακτοποίησης.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού, ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται ή δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

Σημειώνεται ότι η έκπτωση της δαπάνης για αγορά μεριδίων ημεδαπών μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων καταργείται για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1 Ιανουαρίου 2003 και μετά. Η έκπτωση όμως θα ισχύσει για τα μερίδια που αγοράστηκαν μέχρι τις 31.12.2002. Σημειώνεται ακόμα, ότι η έκπτωση αυτή παρέχεται εφόσον αυτά δε μεταβιβαστούν για 3 έτη από το χρόνο της αγοράς τους. Ειδικά για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων που αγοράστηκαν μέχρι της 31.12.2000, η έκπτωση θα ισχύσει εφόσον αυτά δε μεταβιβαστούν για 3 έτη από την ημερομηνία αυτή και μετά. Για παράδειγμα αυτά που αγοράστηκαν μέχρι 31.12.2000, εφόσον δε μεταβιβαστούν τα έτη 2001, 2002 και 2003 (μέχρι 31.12.2003) θα εκπεστούν από τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν το έτος 2003 (δήλωση οικον.έτους 2004), ενώ αυτά που αγοράστηκαν μέσα στο 2002, εφόσον κρατηθούν τα έτη 2003, 2004 και 2005 (μέχρι την αντίστοιχη ημερομηνία αγοράς τους, π.χ. για αγορά την 1.2.2002, μέχρι 1.2.2005) θα εκπεστούν από τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν το έτος 2005 (οικον. έτος 2006).

Άρθρο 3

Εισοδήματα φορολογούμενα αυτοτελώς

1. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις προβλέπεται, ότι με την παρακράτηση φόρου που προβλέπεται από το ίδιο άρθρο στα εισοδήματα από τόκους καταθέσεων, από πράξεις REPOS, ομολογιακών δανείων του Δημοσίου κ.λ.π. επέρχεται εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, χωρίς δηλαδή περαιτέρω φορολογική υποχρέωση, μόνο αν δικαιούχοι των πιο πάνω εισοδημάτων είναι φυσικά πρόσωπα, υπόχρεοι του άρθρου 2 παράγραφος 4 του Κ.Φ.Ε. (προσωπικές εταιρίες, κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές εταιρίες, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρίες και κοινοπραξίες), συνεταιρισμοί και ενώσεις συνεταιρισμών και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Επίσης, με τις ίδιες διατάξεις προβλέπεται ότι τα εν λόγω εισοδήματα εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται ως αυτοτελώς φορολογούμενα με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης όταν δικαιούχοι τους είναι ημεδαπές ή αλλοδαπές τραπεζικές ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Επομένως, για τα πιο πάνω εισοδήματα θα εξακολουθήσουν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περ. α' της παρ.1 του άρθρου 99 του Κ.Φ.Ε. προκειμένου για τον προσδιορισμό του αντικειμένου φορολογίας των τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Αντίθετα, για τα λοιπά νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 101 του Κ.Φ.Ε. (ημεδαπές Α.Ε., Ε.Π.Ε., δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα και υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων) με την παρακράτηση βάσει του άρθρου 12 του φόρου στα εισοδήματα του ίδιου άρθρου, δεν επέρχεται πλέον εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, αλλά όπως αναφέρεται και στη συνέχεια της παρούσας, τα εισοδήματα αυτά θα φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις, συμψηφίζομένου του φόρου που έχει παρακρατηθεί στα εισοδήματα αυτά.

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 3 του ν. 3091/2002 για εισοδήματα του οικονομικού έτους 2003 και μετά.

2. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε η παράγραφος 8 του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις ουσιαστικά επαναλαμβάνονται όσα περιελάμβαναν και οι αντικατασταθείσες διατάξεις. Επί πλέον,

με τις νέες διατάξεις (προτελευταίο εδάφιο) προβλέπεται ως συνέχεια της τροποποίησης του τελευταίου εδαφίου, της παρ. 2 του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. (ως προηγούμενη παράγραφος της παρούσας) ότι με την προείσπραξη ή την παρακράτηση του φόρου επί των τόκων εντόκων γραμματίων, ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, καταθέσεων, εισοδημάτων από πράξεις REPOS κ.λ.π. εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των υπόχρεων του άρθρου 2 (φυσικά πρόσωπα, προσωπικές εταιρίες, κοινωνίες κληρονόμων κ.λ.π.) των ημεδαπών και αλλοδαπών τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων καθώς και των υπόχρεων, της περ. γ' της παρ.1 του άρθρου 101 (συνεταιρισμοί) και της παραγράφου 2 του άρθρου 101 του Κ.Φ.Ε. (νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και κοινωφελή ιδρύματα), με την επιφύλαξη των οριζομένων στα άρθρα 99 και 106. Επομένως, αν δικαιούχοι των εισοδημάτων του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε. είναι ημεδαπή τράπεζα ή ασφαλιστική εταιρία, για τον προσδιορισμό του αντικειμένου φορολογίας της θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περ. α' της παρ.1 του άρθρου 99 του Κ.Φ.Ε. όπως συνέβαινε και μέχρι σήμερα.

Επίσης, αν δικαιούχος των ίδιων εισοδημάτων είναι συνεταιρισμός με βιβλία Γ κατηγορίας και προβαίνει σε διανομή κερδών θα έχει εφαρμογή το άρθρο 106, δηλαδή το μέρος των εισοδημάτων αυτών που εμπεριέχονται στα διανεμόμενα θα προστεθεί, μετά την αναγωγή του σε μικτό ποσό με την προσθήκη σε αυτό του αναλογούντος φόρου, στα φορολογητέα καθαρά κέρδη. Αντίθετα, αν δικαιούχος είναι ημεδαπή Α.Ε., Ε.Π.Ε., δημόσια ή δημοτική επιχείρηση ή υποκατάστημα αλλοδαπής, τα υπόψη εισοδήματα θα φορολογούνται πλέον με τις γενικές διατάξεις και ο παρακρατηθείς φόρος θα εκπίπτει εξ ολοκλήρου από τον αναλογούντα φόρο του εισοδήματος.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του ίδιου άρθρου του νόμου αυτού, εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που δηλώνονται με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2003 και μετά.

3. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, προστίθεται εδάφιο στο τέλος της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες αυτές διατάξεις προβλέπεται αλλαγή του τρόπου της αυτοτελούς φορολογίας για τις μεταβιβάσεις με επαχθή αιτία (πώληση) ολόκληρης επιχείρησης, εταιρικών μερίδων ή μεριδίων, ποσοστών συμμετοχής σε κοινωνία αστικού δικαίου που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα, σε κοινοπραξία, εκτός κοινοπραξίας τεχνικών έργων, της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ΚΒΣ, σε συγγενείς δικαιούχους που υπάγονται στην Α' ή Β' κατηγορία του άρθρου 29 του ν.2961/2001.

Ειδικότερα: Ο συντελεστής φορολόγησης ορίζεται σε ένα και δύο δέκατα τοις εκατό (1,2%) για συγγενείς – δικαιούχους Α' κατηγορίας του άρθρου 29 του ν.2961/2001 δηλαδή τη σύζυγο του μεταβιβάζοντος, τους κατιόντες πρώτου βαθμού (τέκνα από νόμιμο γάμο, τέκνα χωρίς γάμο έναντι της μητέρας, αναγνωρισθέντα εκούσια ή δικαστικά έναντι του πατέρα, νομιμοποιηθέντα με επιγενόμενο γάμο ή δικαστικά έναντι και των δύο γονέων) και ανιόντες εξ αίματος πρώτου βαθμού.

Περαιτέρω, για συγγενείς – δικαιούχους Β' κατηγορίας του άρθρου 29 του ν.2961/2001, δηλαδή κατιόντες δεύτερου και επόμενων βαθμών, ανιόντες δεύτερου και επόμενων βαθμών, εκούσια ή δικαστικά αναγνωρισθέντα τέκνα έναντι των ανιόντων του πατέρα που τα αναγνώρισε, κατιόντες του αναγνωρισθέντος έναντι του αναγνωρισθέντος και των ανιόντων αυτού, αδελφούς (αμφιθαλείς ή ετεροθαλείς), συγγενείς εξ αίματος τρίτου βαθμού εκ πλαγίου, πατριούς και μητριές, τέκνα από προηγούμενο γάμο του συζύγου, τέκνα εξ αγχιστείας (γαμπρούς – νύφες) και ανιόντες εξ αγχιστείας (πεθερός – πεθερά), ο συντελεστής της αυτοτελούς φορολόγησης ορίζεται σε δύο και τέσσερα δέκατα τοις εκατό (2,4%).

Με τους παραπάνω συντελεστές φορολογείται αυτοτελώς η αναφερόμενη στο συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό συμφωνητικό πραγματική αξία πώλησης και όχι η υπεραξία, η οποία όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερη της κατώτατης πραγματικής αξίας ο προσδιορισμός της οποίας θα καθορισθεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Διευκρινίζεται ότι, για μεταβιβάσεις προς τρίτους μη συγγενείς εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν με τη φορολόγηση της υπεραξίας με συντελεστή φορολόγησης 20%, καθώς επίσης για μεταβιβάσεις ατομικών επιχειρήσεων ή ποσοστών συμμετοχής σε Ο.Ε. ή Ε.Ε., λόγω συνταξιοδότησης, από γονέα σε τέκνα ή από σύζυγο σε σύζυγο εξακολουθεί να υφίσταται η απαλλαγή από το φόρο .

4. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του νόμου αυτού προστίθεται εδάφιο μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του Κ.Φ.Ε.

Με τις διατάξεις αυτές για τις μεταβιβάσεις με επαχθή αιτία μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή σε αλλοδαπό χρηματιστήριο σε συγγενείς δικαιούχους Α' και Β' κατηγορίας του ν.2961/2001, προβλέπεται αυτοτελής φορολόγηση της πραγματικής αξίας πώλησης αυτών με συντελεστή ένα και δύο δέκατα τοις εκατό (1,2%) και δύο και τέσσερα δέκατα τοις εκατό (2,4%), αντίστοιχα.

5. Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, ορίζεται η έκδοση αποφάσεων του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, για τον καθορισμό του τρόπου προσδιορισμού της κατώτατης πραγματικής αξίας που προκύπτει από τη μεταβίβαση με επαχθή αιτία των επιχειρήσεων, μερίδων ή μεριδίων κ.λπ. σε συγγενείς Α' ή Β' κατηγορίας του ν.2961/2001 και από τη μεταβίβαση με επαχθή αιτία μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή σε αλλοδαπό Χρηματιστήριο σε συγγενείς δικαιούχους Α' ή Β' κατηγορίας του ν.2961/2001.

Η κατώτατη αυτή πραγματική αξία προκειμένου για μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης, μερίδων ή μεριδίων και ποσοστών συμμετοχής, θα καθορισθεί λαμβάνοντας υπόψη τα καθαρά κέρδη των τελευταίων πέντε (5) ετών, την αμοιβή του επιχειρηματία, το επιτόκιο των έντοκων γραμματίων του Δημοσίου ετήσιας διάρκειας και τα έτη λειτουργίας της επιχείρησης, ενώ για μεταβίβαση μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή σε άλλο αλλοδαπό Χρηματιστήριο ή λαμβάνοντας υπόψη αποτελέσματα από τους τελευταίους πριν από τη μεταβίβαση ισολογισμούς και την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης.

6. Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού, παύουν πλέον να χαρακτηρίζονται ως αυτοτελώς φορολογούμενα τα εισοδήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (κέρδος ή ωφέλεια από τη μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης ή υποκαταστήματος, εταιρικών μερίδων ή μεριδίων, εκχώρηση ή μεταβίβαση δικαιωμάτων, κλπ.), τα οποία αποκτούν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 101 του Κ.Φ.Ε. νομικά πρόσωπα (ανώνυμες εταιρίες, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί, αλλοδαπές επιχειρήσεις). Κατά συνέπεια, τα εισοδήματα αυτά που αποκτώνται από τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα θα φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις φορολογίας εισοδήματος και δε θα έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα αυτά, προκειμένου για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών των ανωνύμων εταιριών (πλην τραπεζικών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων), εταιριών περιορισμένης ευθύνης και συνεταιρισμών, οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 106 του Κ.Φ.Ε.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 30 του νόμου αυτού, εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που δηλώνονται με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2003 και μετά.

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου αυτού, τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνουν και το ευρώ μετά την καθιέρωσή του ως ενιαίο νόμισμα της ευρωζώνης.

8. Με τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και στο τέλος του τέταρτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου αντικαθίστανται οι λέξεις «την πιο πάνω κλίρακα» με τις λέξεις «τον πιο πάνω συντελεστή».

Με τις νέες διατάξεις μεταβάλλεται ο τρόπος υπολογισμού του φόρου για τα ποσά των αποζημιώσεων, που καταβάλλονται από 1 Ιανουαρίου 2003 και μετά με βάση τα νομοθετήματα που αναφέρονται σε αυτές, καθώς και σε κάθε περίπτωση λύσης της εργασιακής σχέσης ή της σχέσης εντολής που συνδέει τον εργοδότη / εντολοδόχο με το δικαιούχο της αποζημίωσης. Ο φόρος για τα ποσά αυτών των αποζημιώσεων υπολογίζεται με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) στο καθαρό ποσό της αποζημίωσης μετά την αφαίρεση ποσού είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και παρακρατείται κατά την πληρωμή της στο δικαιούχο.

Αν με βάση τις ισχύουσες διατάξεις το οφειλόμενο ποσό των αποζημιώσεων που προβλέπονται από το ν.2112/1920 κτλ. καταβάλλεται σε δόσεις, ο υπολογισμός του φόρου θα γίνεται στο σύνολο της αποζημίωσης που δικαιούται ο απολυόμενος κατά την ημέρα λύσης της σχέσης εργασίας, το δε ποσό του φόρου που θα παρακρατείται θα είναι ανάλογο του ύψους του ποσού της αποζημίωσης που θα καταβάλλεται σε κάθε δόση. Δηλαδή ο φόρος που αναλογεί στο σύνολο της αποζημίωσης επιμερίζεται, στο ύψος της αποζημίωσης που καταβάλλεται τμηματικά.

Για καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω παραθέτουμε τα κατωτέρω παραδείγματα:

Παράδειγμα 1^ο

Η σχέση εργασίας υπαλλήλου με τον εργοδότη του διακόπτεται στις 30 Ιανουαρίου 2003 χωρίς προειδοποίηση. Ο υπάλληλος δικαιώθηκε αποζημίωσης 20 μηνών με μηνιαίες αποδοχές 1350 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2112/1920.

Το ποσό της αποζημίωσης καταβλήθηκε εξ ολοκλήρου κατά την ημέρα λύσης της σχέσης εργασίας.

Αποζημίωση που δικαιούται κατά την 30.1.2003 ημέρα λύσης της σχέσης εργασίας.

(20 μήνες X 1350 ευρώ / μήνα)	27.000 ευρώ
Μείον ποσό που δε θεωρείται εισόδημα	20.000 ευρώ
Υπόλοιπο ποσό αποζημίωσης που φορολογείται	7.000 ευρώ
Φόρος που αναλογεί 7.000 X 20%	1.400 ευρώ

Παράδειγμα 2^ο

Η σχέση εργασίας υπαλλήλου με τον εργοδότη του διακόπτεται στις 30 Ιανουαρίου 2003 χωρίς προειδοποίηση. Ο υπάλληλος δικαιούται αποζημίωσης 20

μηνών με μηνιαίες αποδοχές 1350 ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2112/1920. Από το ποσό της αποζημίωσης αυτής τμήμα της που αντιστοιχεί στις αποδοχές 6 μηνών, καταβάλλεται στο δικαιούχο κατά την απόλυσή του και το υπόλοιπο ποσό σε τριμηνιαίες δόσεις, μέχρι 30.3.2004.

I.	Αποζημίωση που δικαιούται στις 30.1.2003 ημέρα λύσης της σχέσης εργασίας. (20 μήνες X 1350 ευρώ / μήνα)	27.000 ευρώ
	Μείον ποσό που δε θεωρείται εισόδημα	20.000 ευρώ
	Υπόλοιπο ποσό αποζημίωσης που φορολογείται	7.000 ευρώ
	Φόρος που αναλογεί 7.000 X 20%	1.400 ευρώ
II.	Αποζημίωση που θα καταβληθεί στο δικαιούχο στις 30.1.2003 και ποσά φόρου που θα παρακρατηθούν από αυτήν.	
	Αποζημίωση 6 μηνών X 1350 ευρώ/μήνα	8.100 ευρώ
	Φόρος που αναλογεί επιμεριστικά 1.400 X $\frac{8.100}{27.000}$	420 ευρώ
	Ποσό αποζημίωσης που θα καταβληθεί	7.680 ευρώ
III.	Αποζημίωση που θα καταβληθεί στο δικαιούχο στις 30.4.2003 και ποσά φόρου που θα παρακρατηθούν από αυτήν.	
	Αποζημίωση 3 μηνών X 1.350 ευρώ/μήνα	4.050 ευρώ
	Φόρος που αναλογεί επιμεριστικά 1.400 X $\frac{4.050}{27.000}$	210 ευρώ
	Ποσό αποζημίωσης που θα καταβληθεί στο δικαιούχο	3.840 ευρώ
	2η δόση, 3η δόση, 4η δόση όμοια όπως και στην πρώτη δόση	
	5η δόση: Αποζημίωση 2 μηνών X 1.350 ευρώ/μήνα	2.700 ευρώ
	Φόρος που αναλογεί επιμεριστικά 1.400 X $\frac{2.700}{27.000}$	140 ευρώ
	Ποσό αποζημίωσης που θα καταβληθεί στο δικαιούχο	2.560 ευρώ

Άρθρο 4 **Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης**

1. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις καθιερώνεται το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των διακοσίων (200) τετραγωνικών μέτρων ως στοιχείο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων του άρθρου 7 και παράλληλα αυξάνεται η συνολική επιφάνεια των δευτερευουσών κατοικιών, το τεκμαρτό μίσθωμα των οποίων λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, από εκατό (100) σε εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες είτε αυτές είναι μισθούμενες είτε ιδιοκατοικούμενες για την εφαρμογή του παραπάνω τεκμηρίου αθροίζονται οι επιφάνειες όλων των δευτερευουσών κατοικιών. Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα τόσο για την κύρια όσο και για την δευτερεύουσα κατοικία, όπως αυτό εξευρίσκεται σύμφωνα με

τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22, πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2), ενώ το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμία από αυτές για τρεις (3) μήνες το έτος.

2. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίσταται το πέμπτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις επεκτείνεται η εφαρμογή της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει από επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης και στα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλά υποχρεούνται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης στην Ελλάδα.

Πιο συγκεκριμένα εάν ένα αλλοδαπό νομικό πρόσωπο που δεν έχει εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλά έχει υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης στην Ελλάδα, επειδή έχει ακίνητο στην Ελλάδα είτε του αποφέρει είτε όχι εισόδημα, έχει στην ιδιοκτησία ή κατοχή του επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από τα αυτοκίνητα αυτά θα βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό αυτό νομικό πρόσωπο.

3. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις περίπου διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου, ταχύπλων και μη. Συγκεκριμένα, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη προκειμένου για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι τρία (3) μέτρα, διαμορφώνεται από χίλια διακόσια ενενήντα (1.290) ευρώ σε δύο χιλιάδες εξακόσια (2.600) ευρώ και προσ αυξάνεται με το ποσό των χιλίων τριακοσίων (1.300) ευρώ για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τα τρία (3) μέτρα. Έτσι για παράδειγμα η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μηχανοκίνητου σκάφους ανοικτού τύπου μήκους τεσσεράμισι μέτρων (4,5) μέτρων, ανέρχεται στο ποσό των πέντε χιλιάδων διακοσίων (5.200) ευρώ.

4. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του νόμου αυτού διπλασιάζονται τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης του πίνακα της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε., με εξαίρεση ορισμένες κατηγορίες σκαφών.

Με τις νέες διατάξεις, διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης προκειμένου για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη, με χώρο ενδιαίτησης, που υπολογίζονται βάσει των μέτρων ολικού μήκους του σκάφους και ο σχετικός πίνακας με τα ποσά των δαπανών διαμορφώνεται ως εξής:

Μήκος σκάφους	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης (σε ευρώ)
Μέχρι 8 μέτρα	21.000
πάνω από 8 και μέχρι 10 μέτρα	38.000
πάνω από 10 και μέχρι 12 μέτρα	55.600
πάνω από 12 και μέχρι 14 μέτρα	74.400
πάνω από 14 και μέχρι 16 μέτρα	95.000
πάνω από 16 και μέχρι 18 μέτρα	117.800
πάνω από 18 και μέχρι 20 μέτρα	144.200
πάνω από 20 και μέχρι 22 μέτρα	174.800
πάνω από 22 και μέχρι 24 μέτρα	210.000
πάνω από 24 και μέχρι 26 μέτρα	250.000
πάνω από 26 και μέχρι 28 μέτρα	295.800
πάνω από 28 και μέχρι 30 μέτρα	348.000
πάνω από 30 και μέχρι 32 μέτρα	407.200
πάνω από 32 μέτρα	455.400

Εξαιρούνται από τον διπλασιασμό αυτόν, δηλαδή παραμένουν ως ποσά τεκμηρίου τα ποσά που ισχύουν για τη χρήση 2002, τα ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες καθώς και τα ξύλινα σκάφη που προέρχονται από την Ελληνική ναυτική παράδοση.

5. Με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις, περίπου διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για αεροσκάφη (με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης, στροβιλοελικοφόρα και αεριοπρωθούμενα) καθώς και για ελικόπτερα, ενώ καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τα ανεμόπτερα.

Πιο συγκεκριμένα, τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους του άρθρου 7, διαμορφώνονται ως εξής:

α) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους, που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

β) Για αεροσκάφη αεριοπρωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

6. Με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του νόμου αυτού διπλασιάζονται τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης της κλίμακας του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις, διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης και η κλίμακα του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. διαμορφώνεται ως εξής:

Επιφάνεια δεξαμενής κολύμβησης (σε τ.μ.)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εξωτερικής δεξαμενής (σε ευρώ)
Από 25 μέχρι και 60	11.600
Πάνω από 60 μέχρι και 120	29.200
Πάνω από 120	46.800

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίσταται η περίπτωση α' του άρθρου 17 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις, αυξάνεται η αξία των κινητών πραγμάτων για τα οποία πάνω από την αξία αυτή εφαρμόζεται το τεκμήριο αγοράς, ενώ παράλληλα απαλείφεται από το άρθρο αυτό η απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς του αρδευτικού εξοπλισμού γεωργικής εκμετάλλευσης η οποία πλέον ενσωματώνεται στο άρθρο 18 του Κ.Φ.Ε.

Πιο συγκεκριμένα, το τεκμήριο αγοράς κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας θα εφαρμόζεται σε περίπτωση που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων εφόσον υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

Τέλος, η εξαίρεση από το τεκμήριο αγοράς του αρδευτικού εξοπλισμού γεωργικής εκμετάλλευσης εξακολουθεί να ισχύει αλλά προβλέπεται πλέον, όπως προαναφέρθηκε, από το άρθρο 18 του Κ.Φ.Ε.

8. Με τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 4 του νόμου αυτού αντικαθίστανται το πέμπτο και έκτο εδάφιο της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις αυξάνεται από τριάντα πέντε (35) τ.μ. σε εβδομήντα (70) τ.μ. η συνολική επιφάνεια άλλης οικίας ή οικιών που μπορεί να έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος, ώστε και η επόμενη κατοικία που θα αποκτήσει να μπορεί να θεωρηθεί πρώτη και να έχει απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς μέχρι τα εκατόν είκοσι (120) τ.μ. Εξομοιώνεται δηλαδή η συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος (και δεν πληρεί τις στεγαστικές του ανάγκες) με τη συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει ο έγγαμος φορολογούμενος χωρίς παιδιά.

Επίσης, με τις νέες διατάξεις αυξάνεται η προσαύξηση της επιφάνειας οικίας ή οικιών που δικαιούται έγγαμος φορολογούμενος με τρία και πάνω τέκνα. Έτσι η προσαύξηση αυξάνεται από είκοσι (20) τ.μ. σε είκοσι πέντε (25) τ.μ. για κάθε τέκνο πάνω από το δεύτερο, όταν υπάρχουν τρία και πάνω τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου, ενώ παραμένει στα είκοσι (20) τ.μ. για κάθε τέκνο, όταν υπάρχουν μέχρι δύο τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου.

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, παραθέτουμε δύο παραδείγματα:
α) Άγαμος φορολογούμενος με πλήρη κυριότητα σε οικία εμβαδού πενήντα (50) τ.μ. προβαίνει στην αγορά οικίας εμβαδού εκατό (100) τ.μ.

Με τις νέες διατάξεις, ο άγαμος φορολογούμενος δε θεωρείται ότι αποκτά πρώτη κατοικία αν έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας σε οικία ή οικίες συνολικής επιφάνειας μέχρι εβδομήντα (70) τ.μ. Επομένως ο συγκεκριμένος φορολογούμενος δικαιούται την απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς γιατί έχει στην πλήρη κυριότητα του επιφάνεια πενήντα (50) τετραγωνικών μέτρων, μικρότερη δηλαδή των εβδομήντα (70) τ.μ. που είναι και το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο.

β) Έγγαμος φορολογούμενος με τρία (3) τέκνα έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας σε δύο οικίες εμβαδού ογδόντα (80) τ.μ. η καθεμία.

Σε περίπτωση που ο εν λόγω φορολογούμενος προβεί στην αγορά τρίτης οικίας, θα επιβαρυνθεί με το τεκμήριο αγοράς γιατί έχει στην πλήρη κυριότητά του αθροιστικά εκατόν εξήντα (160) τ.μ. ($80 \times 2 = 160$).

Θα είχε την απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς ως πρώτη κατοικία στην περίπτωση που η συνολική επιφάνεια των δύο οικιών που βρίσκονται στην κυριότητά του φορολογούμενου ήταν μέχρι εκατόν τριάντα πέντε τετραγωνικά μέτρα, δηλαδή $70+20+20+25=135$ τ.μ.

9. Με τις διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 4 του νόμου αυτού προστίθενται στο άρθρο 18 του Κ.Φ.Ε., μετά την περίπτωση ζ', περιπτώσεις η', θ' και ι', ενώ η υπάρχουσα περίπτωση η' αναριθμείται σε ια'.

Με τις διατάξεις της νέας περίπτωσης η', καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από την κυριότητα ή κατοχή ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους (2.000 κυβικά). Η παραπάνω εξαίρεση από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη ισχύει για ένα μόνο αυτοκίνητο, μέχρι και δεκατέσσερις φορολογήσιμους ίππους, που ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου και για δύο (2) αυτοκίνητα μέχρι και δεκατέσσερις φορολογήσιμους ίππους, αν πρόκειται για οικογένεια, με την προϋπόθεση ότι το κάθε αυτοκίνητο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή του κάθε συζύγου ή ανήκει από κοινού και στους δύο συζύγους. Εάν ο υπόχρεος έχει στην κυριότητα ή κατοχή του περισσότερα από ένα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται για εκείνο το αυτοκίνητο με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα:

Παράδειγμα 1^ο

Φορολογούμενος έχει στην κυριότητά του τα ακόλουθα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα με τις αντίστοιχες ετήσιες τεκμαρτές δαπάνες:

-Ε.Ι.Χ. 12 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	14.200
-Ε.Ι.Χ. 13 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	16.700
-Ε.Ι.Χ. 14 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 50%)	10.250
-Ε.Ι.Χ. 18 φορολογήσιμων ίππων (ποσοστό κυριότητας 100%)	49.500

Με βάση τις νέες διατάξεις, ο φορολογούμενος δε θα επιβαρυνθεί με το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από το αυτοκίνητο των δεκατριών (13) φορολογήσιμων ίππων, γιατί δεν υπερβαίνει τους δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους και ταυτόχρονα έχει τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Παράδειγμα 2°

Υπόχρεος και η σύζυγός του έχουν στην κατοχή τους τα ακόλουθα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα με τα παρακάτω ποσοστά κυριότητας:

		<u>Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη</u>
E.I.X. 11 φορολογήσιμων ίππων	50% ο σύζυγος	5.900
	50%, η σύζυγος	5.900
E.I.X. 12 φορολογήσιμων ίππων	(100% η σύζυγος)	14.200
E.I.X. 14 φορολογήσιμων ίππων	(100% η σύζυγος)	20.500
E.I.X. 16 φορολογήσιμων ίππων	(100% ο σύζυγος)	33.600

Με τις νέες διατάξεις, ο σύζυγος θα απαλλαγεί από το τεκμήριο για το Ε.Ι.Χ. των έντεκα (11) φορολογήσιμων ίππων για την τεκμαρτή δαπάνη που του αναλογεί με βάση το ποσοστό του, δηλαδή τα 5.900 ευρώ, ενώ η σύζυγος θα απαλλαγεί γι' αυτό των δεκατεσσάρων (14) φορολογήσιμων ίππων (με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη για τη σύζυγο).

Παράδειγμα 3°

Υπόχρεος και η σύζυγός του έχουν στην κατοχή τους τα ακόλουθα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα με τα παρακάτω ποσοστά κυριότητας:

		<u>Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη</u>
E.I.X. αυτοκίνητο 8 φορολογήσιμων ίππων	(100% ο σύζυγος)	6.100
E.I.X. αυτοκίνητο 13 φορολογήσιμων ίππων	(100% ο σύζυγος)	16.700
E.I.X. αυτοκίνητο 15 φορολογήσιμων ίππων	(100% η σύζυγος)	26.500

Με τις νέες διατάξεις, η απαλλαγή από το τεκμήριο θα ισχύσει μόνο για ένα αυτοκίνητο, αυτό των δεκατριών (13) φορολογήσιμων ίππων που ανήκει στο σύζυγο.

Επισημαίνεται ότι ο κύριος ή ο κάτοχος αγροτικού αυτοκινήτου τύπου Jeep προκειμένου να τύχει της απαλλαγής από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, θα ερευνάται αν είναι πράγματι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης.

Επίσης, με τις διατάξεις της ίδιας περίπτωσης (νέα περίπτωση η'), η απαλλαγή από το τεκμήριο διαβίωσης για ένα επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης εφαρμόζεται ανάλογα και στις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο βαρύνεται με την τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτων ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, περιορισμένης ευθύνης, ανωνύμων ή αστικών εταιριών καθώς επίσης και κοινωνιών ή κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, επιχειρήσεων εκπαίδευσης οδηγών αυτοκινήτων και επιχειρήσεων ενοικίασης αυτοκινήτων. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή εξαιρείται ένα αυτοκίνητο μέχρι 14 ίππους, αυτό με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη και για τα υπόλοιπα εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτ.β' της παραγρ.1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε.

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα:

Παράδειγμα 1°

Ετερόρρυθμη εταιρεία με τρεις ομόρρυθμους εταίρους φυσικά πρόσωπα κι έναν ετερόρρυθμο εταίρο, με ποσοστά συμμετοχής κάθε εταίρου στην εταιρία 25%, έχει τρία (3) επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα με φορολογήσιμη πτωδύναμη έντεκα (11), δεκατεσσάρων (14) και δεκαέξι (16) φορολογήσιμων ίππων και τεκμαρτές δαπάνες 11.800, 20.500 και 33.600 ευρώ αντίστοιχα.

Με τις νέες διατάξεις, δε θα έχει εφαρμογή το τεκμήριο για το αυτοκίνητο των δεκατεσσάρων (14) φορολογήσιμων ίππων. Συνεπώς, η συνολική τεκμαρτή δαπάνη που θα βαρύνει κάθε έναν από τους τρεις (3) ομόρρυθμους εταίρους, θα υπολογιστεί ως εξής:

Συνολική τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτων εταιρίας:

$$11.800 + 33.600 = 45.400 \text{ ευρώ}$$

Επιμερισμός της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης:

$$45.400 \cdot \frac{25}{100} = 15.133,33 \text{ ευρώ}$$

Το ποσό αυτό είναι μικρότερο από το ποσό της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης (από το ποσό των 33.600 ευρώ δηλαδή) και συνεπώς κάθε ένας από τους τρεις ομόρρυθμους εταίρους θα επιβαρυνθεί με το ποσό των 15.133,33 ευρώ.

Παράδειγμα 2°

Ανώνυμη εταιρία με έναν Πρόεδρο διοικητικού συμβουλίου και ένα διευθύνοντα σύμβουλο, έχει στην κυριότητά της τέσσερα (4) επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης δεκατριών (13), δεκατεσσάρων (14), δεκαπέντε (15) και δεκαέξι (16) φορολογήσιμων ίππων με αντίστοιχες ετήσιες τεκμαρτές δαπάνες 16.700, 20.500, 26.500 και 33.600 ευρώ αντίστοιχα.

Με τις νέες διατάξεις, δε θα έχει εφαρμογή το τεκμήριο για το αυτοκίνητο των δεκατεσσάρων (14) φορολογήσιμων ίππων.

Συνεπώς, η συνολική τεκμαρτή δαπάνη που θα βαρύνει τον Πρόεδρο και το διευθύνοντα σύμβουλο θα υπολογιστεί ως εξής:

Συνολική τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτων Α.Ε.

$$16.700 + 26.500 + 33.600 = 76.800 \text{ ευρώ}$$

Επιμερισμός της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης:

$$76.800 / 2 = 38.400 \text{ ευρώ}$$

Το ποσό αυτό, είναι μεγαλύτερο από το ποσό της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης, δηλαδή από το ποσό των 33.600 ευρώ, συνεπώς περιορίζεται στο ύψος του ποσού της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Επομένως ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου και ο διευθύνων σύμβουλος θα επιβαρυνθούν ο καθένας με το ποσό των 33.600 ευρώ.

Με τις διατάξεις της νέας περίπτωσης θ' (που προστέθηκε στο άρθρο 18 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος) καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι δέκα (10) μέτρα που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους.

Η απαλλαγή αυτή ισχύει για ένα μόνο σκάφος αναψυχής το οποίο πληρεί ταυτόχρονα και τις δύο προϋποθέσεις δηλαδή είναι μέχρι 10 μέτρα και δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα. Σε περίπτωση συζύγων που έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους περισσότερα του ενός τέτοια σκάφη, η απαλλαγή θα εφαρμοστεί πάλι μόνο για ένα σκάφος και συγκεκριμένα γι' αυτό με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

Έτσι για παράδειγμα, αν υπάρχει ένα σκάφος μήκους μέχρι 9 μέτρα χωρίς ναυτολογημένο πλήρωμα είτε ανήκει κατά 100% στον ένα από τους δύο συζύγους είτε κατά 50% στον καθένα απαλλάσσεται του τεκμηρίου. Επίσης, σε περίπτωση που ο κάθε σύζυγος έχει στην κυριότητα ή κατοχή του τέτοιο σκάφος και οι τεκμαρτές δαπάνες αυτών των σκαφών είναι ίσες, η απαλλασσόμενη τεκμαρτή δαπάνη του ενός σκάφους επιμερίζεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) στον καθένα.

Με τις διατάξεις της νέας περίπτωσης ι' απαλλάσσεται από το τεκμήριο η δαπάνη για την αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα μέχρι ποσού δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, αν η δαπάνη πραγματοποιείται μέσα στο έτος έναρξης άσκησης της δραστηριότητας και στα δύο επόμενα έτη και μέχρι ποσού που αντιστοιχεί σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) των καθαρών κερδών που δηλώθηκαν για το προηγούμενο έτος με αρχική δήλωση, η οποία υποβλήθηκε μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα επόμενα έτη.

Διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής θα έχουν εφαρμογή και για επιχειρήσεις που έχουν πραγματοποιήσει έναρξη δραστηριότητας πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου.

Για παράδειγμα αν μια επιχείρηση πραγματοποίησε έναρξη εργασιών το 2000 και κατά τη χρήση 2003 (οικονομικό έτος 2004) προέβη σε αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης, θα τύχει απαλλαγής από το τεκμήριο αγοράς, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο πενήντα τοις εκατό (50%) των καθαρών κερδών που δηλώθηκαν τη χρήση 2002 (οικονομικό έτος 2003) με την αρχική δήλωση.

Επίσης, με τις ίδιες διατάξεις μεταφέρεται από το άρθρο 17 στο άρθρο 18 του Κ.Φ.Ε., η προβλεπόμενη απαλλαγή από το τεκμήριο ολόκληρης της δαπάνης για την αγορά αρδευτικού εξοπλισμού γεωργικής εκμετάλλευσης.

10. Με τις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 4 του νόμου αυτού οι περιπτώσεις γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16, οι περιπτώσεις β' και δ' του άρθρου 17 και οι περιπτώσεις α' και στ' του άρθρου 18 του Κ.Φ.Ε. καταργούνται.

Με τις νέες διατάξεις, καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη δίτροχων και τρίτροχων ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενων οχημάτων ανεξαρτήτως κυβικών, καθώς και η ετήσια δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό.

Επίσης, με τις νέες διατάξεις καταργείται το τεκμήριο αγοράς επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, το τεκμήριο σύστασης και αύξησης κεφαλαίου ατομικών επιχειρήσεων, ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων, περιορισμένης ευθύνης και αστικών εταιριών, κοινωνιών και κοινοπραξιών, το τεκμήριο αγοράς εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων γενικώς και κατά συνέπεια και η αγορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο, καθώς και το τεκμήριο χορήγησης δανείων και των προσωρινών διευκολύνσεων ή καταθέσεων στις ατομικές επιχειρήσεις, εταιρίες, κοινοπραξίες ή κοινωνίες από μέλη τους ή μετόχους τους.

Τέλος, με τις ίδιες διατάξεις απαλείφεται η απαλλαγή από το τεκμήριο διαβίωσης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους που ίσχυε για πολύτεκνους με τρία (3) και άνω τέκνα, δεδομένου ότι η απαλλαγή αυτή καθιερώθηκε για όλους τους φορολογούμενους. Απαλείφεται επίσης, η απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς ομολόγων του δημοσίου ή τίτλων εταιριών στις οποίες μετέχει το δημόσιο κατά ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο ή μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σε αυτό ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, έντοκων γραμματίων του δημοσίου ή γενικά τίτλων του δημοσίου, αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και κάθε άλλου

τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο, δεδομένου ότι καταργείται πλέον από το τεκμήριο η δαπάνη αγοράς όλων των εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων γενικώς.

11. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου, σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού, ισχύουν για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1^η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

Άρθρο 5 **Φορολογία επιχειρήσεων, έκπτωση δαπανών** **από τα ακαθάριστα έσοδα**

1. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του νόμου αυτού αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες διατάξεις, ο λογιστικός προσδιορισμός των καθαρών κερδών, δηλαδή με έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των δαπανών που αναφέρονται ρητά σ' αυτό το άρθρο, γίνεται από εμπορικές επιχειρήσεις που τηρούν Β' και Γ' κατηγορίας βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ. τα οποία κρίνονται επαρκή και ακριβή.

Σημειώνεται ότι στη ρύθμιση αυτή δεν εμπíπτουν οι τεχνικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. (επιχειρήσεις πώλησης ανεγειρομένων οικοδομών, επιχειρήσεις που ασχολούνται με την κατασκευή τεχνικών έργων, γενικώς, καθώς και με την εκτέλεση μηχανολογικών και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων), για τις οποίες ο προσδιορισμός των κερδών τους θα εξακολουθεί να γίνεται τεκμαρτά όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 34 του ΚΦΕ, δηλαδή εφαρμόζοντας στα ακαθάριστα έσοδά τους, τους οικείους συντελεστές καθαρών κερδών (15% - 10%, 12%, 25%).

2. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε το δεύτερο και επόμενα εδάφια της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε.

Στις νέες διατάξεις παραλήφθηκαν, για νομοτεχνικούς λόγους, τα αναφερόμενα στα προισχύσαντα δεύτερο και τρίτο εδάφια της υποπερ. αα' σχετικά με την έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, της μισθοδοσίας συγγενών του εργοδότη, καθόσον το περιεχόμενό τους καλύπτεται από τα αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο.

Επίσης, με τις νέες διατάξεις περιλαμβάνονται πλέον στις εκπιπτόμενες δαπάνες των εταιριών περιορισμένης ευθύνης, οι μισθοί και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλουν στους εταίρους τους, εφόσον τα εν λόγω πρόσωπα, για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε αυτές, έχουν ασφαλισθεί σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο, ενώ με βάση τις προϊσχύσασες διατάξεις οι εν λόγω δαπάνες δεν εξέπιπταν από τα ακαθάριστα έσοδα των εταιριών αυτών.

Κατά συνέπεια, οι μισθοί που καταβάλλει εταιρία περιορισμένης ευθύνης προς τους εταίρους της, αναγνωρίζονται πλέον προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα αυτής, ως δαπάνη μισθοδοσίας προσωπικού, εφόσον βέβαια συντρέχουν και οι προβλεπόμενες από το νόμο λοιπές προϋποθέσεις αναγνώρισης της σχετικής δαπάνης (παραγωγικότητα της δαπάνης, καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, ύπαρξη νομίμων δικαιολογητικών κ.λ.π.).

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή σύμφωνα με την περίπτωση δ' του άρθρου 30 του νόμου αυτού για μισθούς και λοιπές απολαβές που βαρύνουν διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1 Ιανουαρίου 2003 και μετά.

3. Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκαν τα δύο πρώτα εδάφια της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε.

Στις νέες διατάξεις δεν περιλαμβάνονται πλέον τα ακίνητα που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς προς το Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του Κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα, τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων. Επομένως, η αξία των ακινήτων που δωρίζουν οι επιχειρήσεις προς τα προαναφερθέντα νομικά πρόσωπα, δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα, προκειμένου για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών τους. Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του νόμου αυτού για δωρεές που πραγματοποιούνται από την 1^η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

Περαιτέρω, με την ίδια παράγραφο αντικαταστάθηκε και το τελευταίο εδάφιο της υποπ. γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε. Με τις νέες αυτές διατάξεις προβλέπεται, ότι τα έξι τελευταία εδάφια της περιπτ. δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. εφαρμόζονται ανάλογα και για τις δωρεές ή χορηγίες στις οποίες προβαίνουν οι επιχειρήσεις, προκειμένου να αναγνωρισθούν ως δαπάνες εκπεστές από τα ακαθάριστα έσοδά τους, ενώ με τις προισχύσασες διατάξεις προβλεπόταν η ανάλογη εφαρμογή των πέντε τελευταίων εδαφίων της δ' περίπτωσης της παραγρ. 1 του άρθρου 8. Σημειώνεται, ότι με το τελευταίο εδάφιο της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε., που προστέθηκε με την παραγρ. 11 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, προβλέπεται, ότι για να εκπεσθούν από το εισόδημα του φορολογούμενου οι χρηματικές δωρεές και χορηγίες πρέπει αυτές να υπερβαίνουν συνολικά τα 100 ευρώ. Επομένως, ο περιορισμός αυτός ισχύει πλέον και για την έκπτωση των χορηγιών και δωρεών των επιχειρήσεων προς τα νομικά πρόσωπα που ορίζει ο νόμος. Ποσά που στο σύνολό τους δεν υπερβαίνουν το όριο αυτό δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης εντός της οποίας δόθηκαν.

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή, σύμφωνα με την περ. α του άρθρου 30 του νόμου αυτού για δωρεές ή χορηγίες που πραγματοποιούνται από 1.1.2003 και μετά.

4. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης δδ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε.

Με τις νέες διατάξεις τροποποιήθηκαν οι περιορισμοί ως προς το ύψος των εκπιπόμενων ασφαλιστρών που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις για ομαδική ασφάλιση ζωής του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού τους.

Συγκεκριμένα, αντί του περιορισμού που ίσχυε για έκπτωση μέχρι το πέντε τοις εκατό (5%) των ετήσιων ακαθαρίστων αμοιβών για κάθε εργαζόμενο και μέχρι 441 ευρώ, προβλέπεται πλέον, ότι το ποσό της έκπτωσης για τα εν λόγω ασφαλίστρα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε., που ισχύει για μισθωτό χωρίς παιδιά, δηλαδή το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε ένα ασφαλιζόμενο, χωρίς περαιτέρω να τίθεται κανένας άλλος περιορισμός ως προς το ύψος της εκπιπόμενης δαπάνης για τα εν λόγω ασφαλίστρα.